

© Prof.dr Jouke van Dijk ROOB, 31 maart 2011

'Sociaal Economische en Arbeidsmarkt-ontwikkelingen in de ROOB-regio op het gebied van wonen, welzijn en zorg'

Presentatie 3e ROOB Medewerkers ontmoetingsdag
De Schaapsberg, Zandberg, 31 maart 2011

Prof. dr Jouke van Dijk
Hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen
SER Noord-Nederland / Waddenacademie
1 jouke.van.dijk@rug.nl www.joukevandijk.nl

© Prof.dr Jouke van Dijk ROOB, 31 maart 2011

Overzicht

- Hoe staat de economie er voor?
- Trends economie en arbeidsmarkt
- De kredietcrisis: hoe erg wordt het?
- Krimp en Vergrijzing: hoe erg wordt het?
- Onderwijs en arbeidsmarkt
- "Do-jobs-follow-people" of "do people-follow-jobs"
- Woonvoorkeuren
- Wie moet (en kan!) waar wat aan doen?
- Conclusies

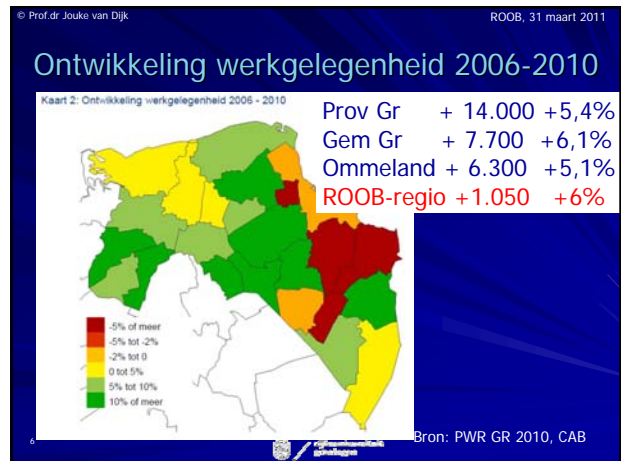
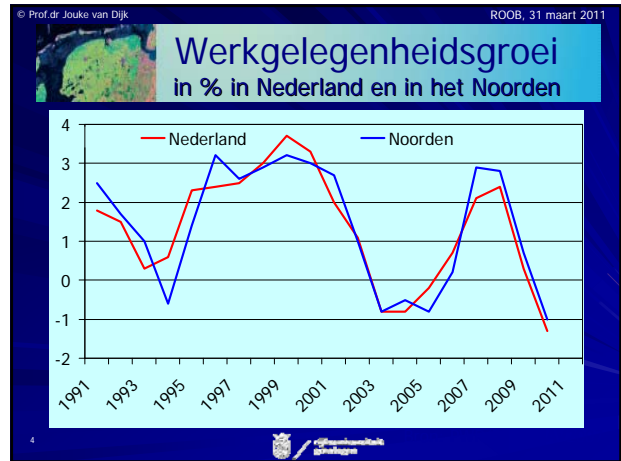
2

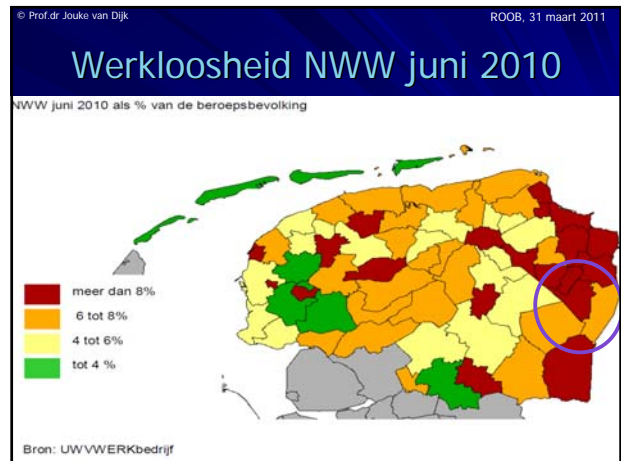
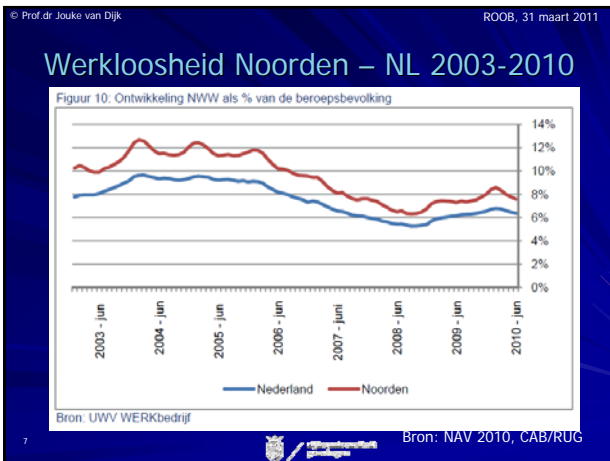
© Prof.dr Jouke van Dijk ROOB, 31 maart 2011

Trends economie en arbeidsmarkt

- Herstructurering: eenvoudige maakindustrie verdwijnt, groei in de dienstensector, vooral zorg
- Kennisintensivering, opleidingsniveau stijgt: maar ook 250.000 analfabeten en 1,5 miljoen laaggeletterden
- Flexibeler arbeidsrelaties ↔ zzp-ers, pendel, wonen
- Kwalitatieve mismatch vraag en aanbod
- Nog veel mensen in de WW, WWB en WAO die buiten het arbeidsproces staan
- Economische groei stagneert: kredietcrisis
- Krimp/vergrijzing: beroepsbevolking neemt af

3

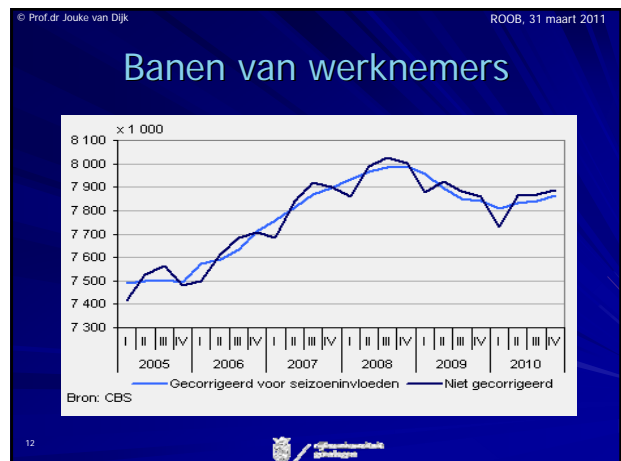

- © Prof.dr. Jouke van Dijk ROOB, 31 maart 2011
- ### Toename werkloosheid valt mee
- De toename van het aantal zzp-ers, die veel van de klappen hebben opgevangen,
 - Beleidsmaatregelen zoals de deeltijd-WW
 - *Labour hoarding*: bedrijven houden personeel langer vast uit angst voor kraptes in de toekomst.
 - *Discouraged worker* (jongeren en herintreders stellen toegang tot de arbeidsmarkt uit)
 - Krapte in 2008
 - Daling aantal gewerkte uren
 - Vooral ouderen stromen moeilijk weer uit

© Prof.dr. Jouke van Dijk ROOB, 31 maart 2011

Kerncijfers ROOB-regio: Stadskanaal + Vlagtwedde

■ Inwoners 1-1-2010	50.000	
Nat. aanwas – migratie +		
Beroepsbevolking	21.000	
■ Banen (> 12 uur) 2010	18.900	
■ Groei 2009-2010	+ 400	+2%
■ Groei 2006-2010	+1.050	+6%
■ Werkloosheid NWW 2.000 dec 2010		
■ Bijstand 800, Wajong 1.000, WAO 2.000		

© Prof.dr. Jouke van Dijk ROOB, 31 maart 2011

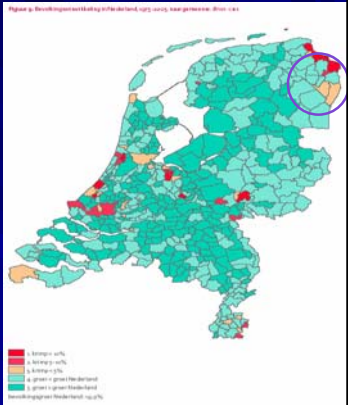
Demografische ontwikkelingen: krimp en vergrijzing

13

© Prof.dr. Jouke van Dijk ROOB, 31 maart 2011

Bevolkingsgroei 1975 – 2005

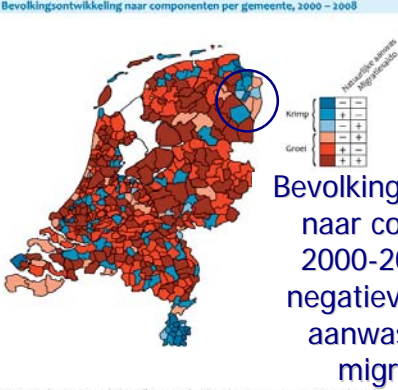

14

© Prof.dr. Jouke van Dijk ROOB, 31 maart 2011

Bevolkingsontwikkeling naar componenten per gemeente, 2000 – 2008

Bevolkingsontwikkeling naar componenten 2000-2008. ROOB: negatieve natuurlijke aanwas + positief migratiesaldo

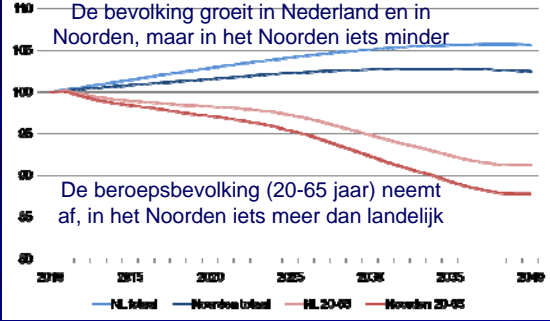
Bron: PBL/CBS Regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2009-2040 (2009)

15

© Prof.dr. Jouke van Dijk ROOB, 31 maart 2011

Ontwikkeling (beroeps)bevolking

De bevolking groeit in Nederland en in Noorden, maar in het Noorden iets minder

De beroepsbevolking (20-65 jaar) neemt af, in het Noorden iets meer dan landelijk

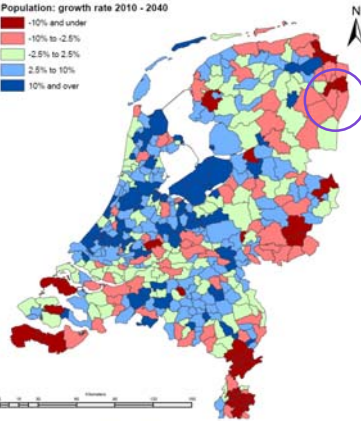
Bron: NAV 2010, CAB/RUG

16

© Prof.dr. Jouke van Dijk

Bevolkingsgroei 2010-2040

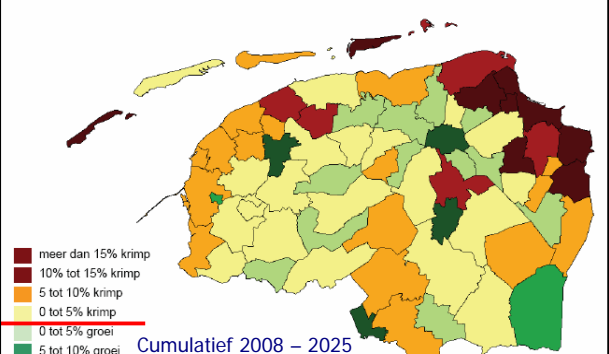

Population: growth rate 2010 - 2040

17

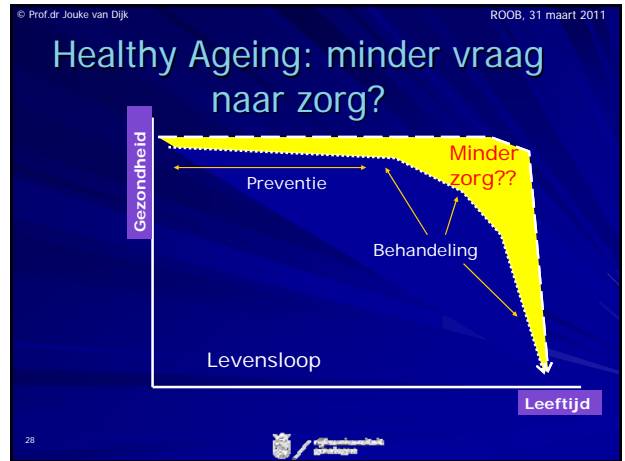
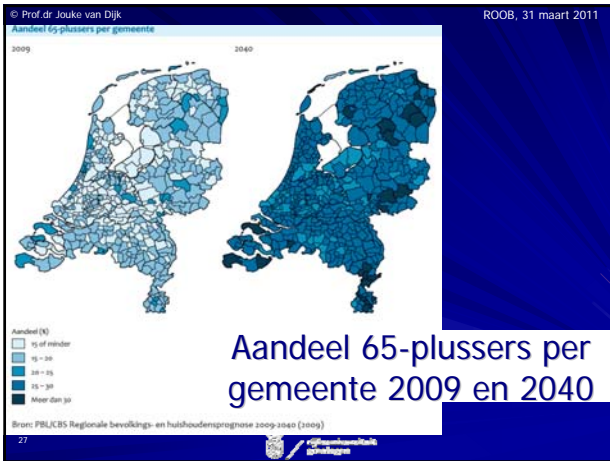
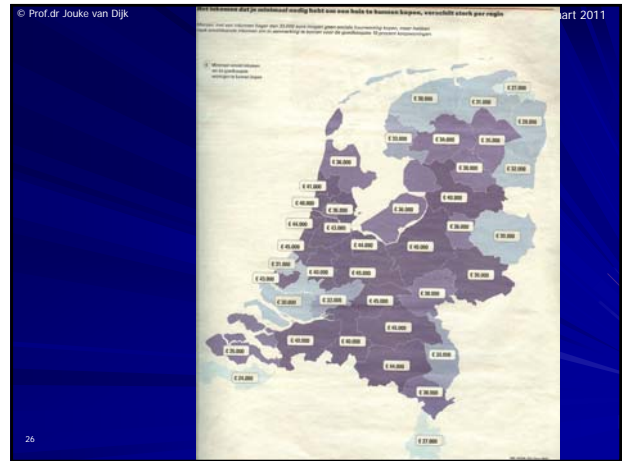
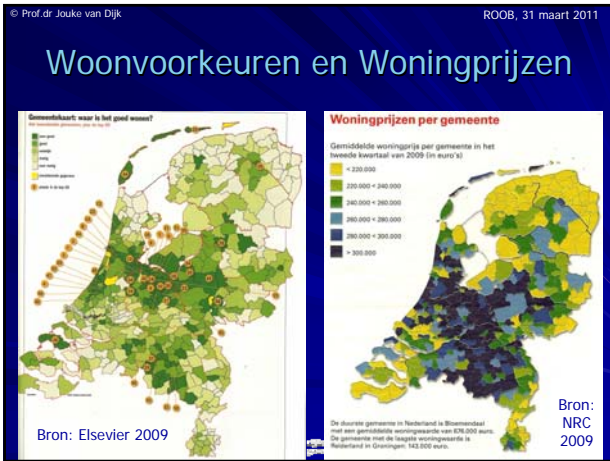
Ontwikkeling totale bevolking 2008-2025

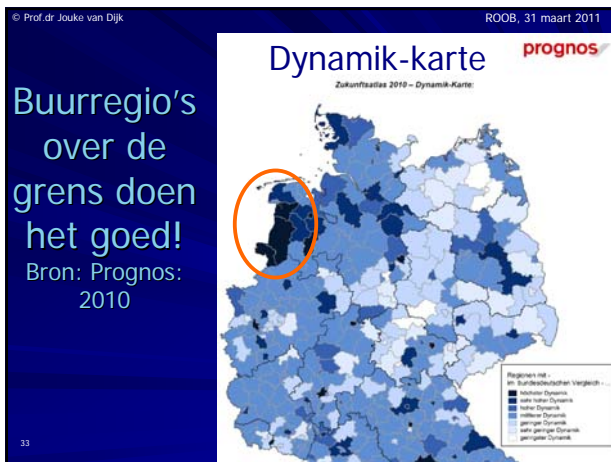
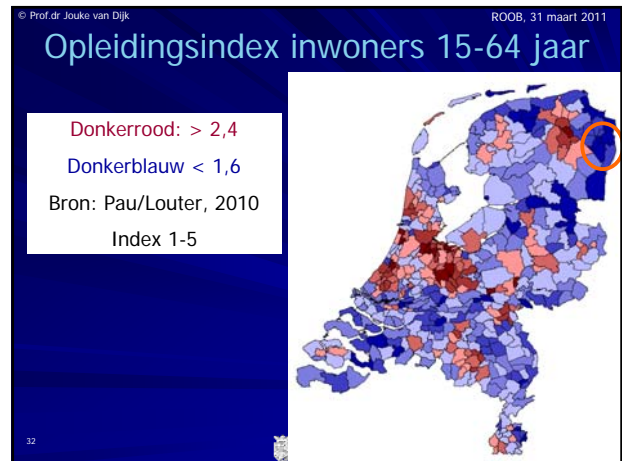
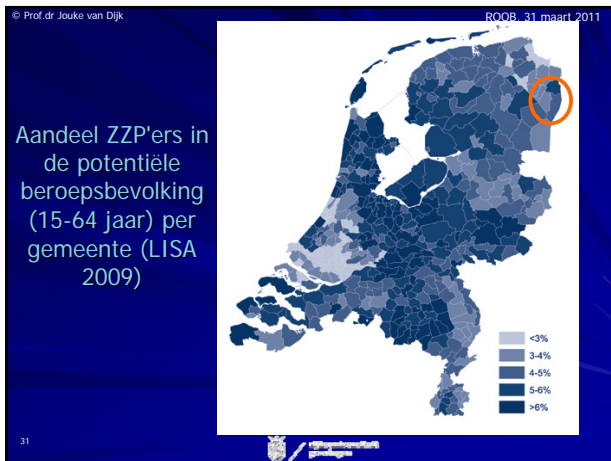

Cumulatief 2008 – 2025
Bron: CBS, bewerking CAB

18

© Prof.dr. Jouke van Dijk ROOB, 31 maart 2011

Duitse werf zoekt vakkracht in Noorden

● Cruiseschepenbouwer in Papenburg richt blik over de grens

personeel voor handen te hebben is Meyer afgelopen jaar officieel van start gegaan met de Meyer Werf Academy. Op het terrein van de

34

- © Prof.dr. Jouke van Dijk ROOB, 31 maart 2011
- ### Krimp, vergrijzing en arbeidsmarkt
- Effect van krimp op arbeidsmarkt in Noorden is beperkt, de arbeidsmarkt is regionaal: pendel
 - Vergrijzing veel ingrijpender voor de arbeidsmarkt dan krimp en crisis
 - Werkgelegenheidsvraag na de crisis erg onzeker, maar op termijn: krappe arbeidsmarkt
 - Minder deeltijd werken, doorwerken tot 67 of 70
 - Mensen in Bijstand, Wajong, WAO activeren
 - Buitenlanders hierheen, werk naar het buitenland
 - Minder werk in techniek en zorg
 - Breed opleiden, taaksplitsing, ouderen scholen
 - Lonen omhoog, innovatie arbeidsproductiviteit verhogen
- 35

- © Prof.dr. Jouke van Dijk ROOB, 31 maart 2011
- ### Dilemma's
- Moet bevolkingsgroei gestimuleerd worden via woningbouw, 'privéwijken', om scholen en voorzieningen in stand te houden?
 - Wat voor soort mensen aantrekken?
 - Gele types: gezellige mensen die wat over hebben voor hun dorp of wijk
 - Blaauwe types: hoogopgeleide, individualistische, zakelijke Randstedelijken die goed hebben verdiend
 - Complicatie: de gelen verhuizen bijna niet en de blauwen wel! (Bron: onderzoek Smart AgentCompany)
 - Bedrijvigheid stimuleren is lastig
 - Durft u dorpen aan te wijzen voor krimp of sloop?
 - Gevolgen voor het landschap en de sociale cohesie?
- 36

Wat voor beleid?

- Weet u welke dorpen/wijken het goed doen?
- Weet u ook waarom? Waarom is krimp erg?
- Wat is goed? Geen leegstand? Een bushalte? Een school? Een winkel? Bloeiend verenigingsleven? Geen armoede? Geen ouderen? Tevreden mensen?
- En houdt/durft/kunt u daar ook effectief beleid op voeren omdat zo te houden of te verbeteren?
- Weet u voor welke groep mensen uw gemeente aantrekkelijk is om te wonen? Of voor bedrijven?
- En heeft u daarin iets unieks te bieden?
- Durft u een ander beleid te kiezen dan de buurgemeenten? Wie heeft de regie?
- Rijksbeleid is te veel Randstad beleid

37

'Sociaal Economische en Arbeidsmarktontwikkelingen in de ROOB-regio op het gebied van wonen, welzijn en zorg'

Presentatie 3e ROOB Medewerkers ontmoetingsdag
De Schaapsberg, Zandberg, 31 maart 2011

Prof. dr Jouke van Dijk

Hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse

Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen

NICIS College Stedelijke Innovatie

SER Noord-Nederland / Waddenacademie

jouke.van.dijk@rug.nl

www.joukevandijk.nl

38

Stellingen

- *Krimp is onvermijdelijk en kun je niet tegengaan, hooguit verstandig begeleiden.*
- *Krimp leidt tot een ontspannen woningmarkt en tot woningleegstand*
- *Door krimp moet je slopen en bouwen.*
- *Krimp leidt tot verval (verloedering, verpaupering) van en onveiligheid van de directe leefomgeving en meer krimp.*
- *Krimp leidt tot geringere draagvlakken voor lokale voorzieningen en daarmee tot het verdwijnen van voorzieningen en meer krimp.*
- *Krimp is voor ouderen erger dan voor jongeren*
- *Een schoolbussysteem is beter dan het in stand houden van kleine scholen*

39

Stellingen

- *Krimp leidt tot een afname van de regionale werkloosheid, maar mogelijk ook tot een afname van de welvaart.*
- *Vergrijzing veel erger dan krimp voor arbeidsmarkt.*
- *Minder deeltijd en door werken tot 67*
- *Vergrijzing leidt niet tot een tekort aan personeel in de zorg*
- *Krimp leidt tot een geringere vraag naar ruimte en daarmee tot een geringere druk op de ruimte.*
- *Krimp leidt tot een afname van de mobiliteit en tot het verdwijnen van files.*
- *Provincie moet regierol nemen en gemeenten dwingen*
- *Rijksbeleid is te veel Randstad beleid.*

40

